

Rozhovor pre fakultný web a FB (Henrich Pifko)

Paulína Ebringerová: Henrich, čo vás motivovalo k založeniu si vlastného vertikálneho ateliéru?

Henrich Pifko: Ťažisko môjho pedagogického pôsobenia pri výučbe architektúry vidím práve v ateliéroch, kde môžem študentom odovzdať moje vedomosti a skúsenosti priamo v tvorivom procese, takže založenie vertikálneho ateliéru bolo pre mňa samozrejmovou voľbou. S kolegami Klárou Macháčovou a Lorantom Krajcsovicom sa venujeme najmä navrhovaniu architektúry ohľaduplnej k prostrediu, preto sme sa rozhodli založiť tento ateliér ako "tematický" a nazvali sme ho stručne "Ateliér zelenej architektúry".

PE: Je vaša architektonická tvorba len ako pedagogická činnosť na Fakulte architektúry STU alebo aj v profesnom živote?

HP: Po štúdiách som sa síce venoval teórii architektúry na Slovenskej akadémii vied, ale od roku 1989 projektujem, som autorizovaný architekt SKA (aj Certifikovaný projektant pasívnych domov) a mám za sebou desiatky realizácií, pravda, menšieho rozsahu - môj ateliér je "one man show". Prepojenie výučby s praktickými skúsenosťami považujem za kľúčové pri pedagogickom pôsobení v ateliéroch.

PE: V čom vidíte zmenu a prínos pre študentov po zavedení vertikálnych ateliérov na FA STU?

HP: V prvom rade v lepšej komunikácii nielen medzi študentmi a pedagógmi, ale najmä medzi študentmi navzájom, a to aj študentmi z rôznych ročníkov a s rôznymi skúsenosťami. Že študenti budú učiť študentov, to nemusí byť len iluzórna predstava - a aj tí starší a skúsenejší sa pri tom môžu čo-to naučiť. My postarší pamätáme, ako kedysi fungovali napríklad kresliarne na internáte, bol to priestor nielen na prácu, ale aj na diskusie o architektonickej tvorbe (okrem iného) a na neformálne odovzdávanie skúseností pri vzájomnej výpomoci. Ďalším prínosom môže byť práca na rovnakých či obdobných zadaniach s možnosťou priamej konfrontácie tvorivých prístupov a s dôrazom na spoluprácu namiesto konkurencie dokonca aj v prípade, keď témou ateliéru sú súťaže (čo je nami preferovaný typ zadania). Ďalším prínosom je priblíženie spôsobu práce v ateliéri tomu, s čím sa študenti pravdepodobne stretnú v praxi. Sedieť a tvoriť v ateliéri a počas dňa priebežne konzultovať výsledky s pedagógmi aj s kolegami študentmi (a prípadne sa len tak rozprávať (aj) o architektúre), mať k dispozícii vlastné "personifikované" pracovné miesto aj mimo vymedzených hodín ateliéru - to sú zaujímavé benefity. Pochybujem, že si to študenti budú hneď vážiť, ale verím, že vertikálne ateliéry môžu priniesť zlepšenie kvality a efektívnosti výučby a že aj oni to nakoniec ocenia...

PE: Aké zameranie vertikálneho ateliéru u vás naši študenti nájdu?

HP: "Ateliér zelenej architektúry" zameriavame, asi nie prekvapujúco, na udržateľnú výstavbu, na architektúru priateľskú k prostrediu a v neposlednom rade na tvorbu čo najkvalitnejšieho vnútorného prostredia. Kvalitu architektonického konceptu a zrelosť architektonického výrazu pritom berieme už ako samozrejmosť, vo vertikálnom ateliéri sa predsa stretávajú študenti najvyšších ročníkov fakulty, ktorí sa tu už niečo naučili, majú svoj názor aj rukopis, môžu byť pedagógom partnermi v tvorivej

diskusii. Dúfam pritom, že majú stále aj túžbu posunúť sa ďalej, naučiť sa niečo nové - a verím, že my im to môžeme ponúknuť...

PE: Študentské súťaže a prepojenie s praxou sú dôležitými faktormi pri výučbe. Nájdú študenti vo vašom ateliéri aj tieto možnosti?

HP: V ostatných rokoch boli medzinárodné študentské súťaže preferovanými zadaniami v našich ateliéroch (s výnimkou bakalárskych a diplomových prác) - aj preto, že umožňujú konfrontáciu tvorivých snažení študentov s tými najlepšimi z iných škôl a krajín. Zároveň je to aj motivácia pracovať čo najlepšie a nielen "preskákať" ateliér s čo najmenšou námahou. Sústreďujeme sa na súťaže, ktorých súčasťou je aj riešenie rôznych tém udržateľnej architektúry (Multi-Comfort House Student Contest (ISOVER - Saint-Gobain), Active-House Award (Velux), súťaž XELLA či Český soběstační dům) a naši študenti v nich aj dosahujú slušné výsledky...

PE: Pôsobíte na Ústave ekologickej a experimentálnej architektúry. Ako charakterizujete vy ekologickú a experimentálnu architektúru v súčasnosti?

HP: Témy ekologickej ("zelenej", udržateľnej, k prostrediu priateľskej...) architektúry sa postupne menia - presnejšie, mení sa dôraz na rôzne hľadiská udržateľnosti. Pred časom sme sa sústreďovali na energetickú efektívnosť, hľadali sme riešenia pre nízkoenergetické, neskôr pasívne či nulové domy. Dnes budovy s takmer nulovou spotrebou energie "plošne" vyžaduje legislatíva, zdalo by sa, že misia je splnená - keby v praxi nechýbalo reálne know-how. Tu stále máme čo ponúknuť. Na druhej strane zníženie prevádzkových nákladov posúva do popredia otázku, z akých materiálov stavíme, akú životnosť má naša architektúra (fyzickú aj morálnu - vid' trebárs búranie BC Apollo 1), ako sa vie prispôbovať meniacim sa potrebám a čo sa s ňou deje, až doslúži. V ostatných rokoch viac hovoríme o klimatickej zmene, o tom, ako ju minimalizovať či ako sa jej prispôbiť. Čoraz viac hovoríme o týchto súvislostiach aj v urbanistických mierkach, hľadáme skutočne rozumné "smart cities", udržateľné dopravné koncepty, nové pohľady na zeleň. A "last but not least": kvalita vnútorného prostredia je pre nás ťažiskovou témou, kde tiež hľadáme nové prístupy a kvalitnejšie riešenia napríklad v letnej tepelnej pohode, zabezpečení čerstvého vzduchu, dostatku denného svetla, akustickej a vizuálnej pohode či univerzálom navrhovaní...

PE: Prečo by sa mali študenti prihlásiť práve do vášho ateliéru?

HP: Udržateľnosť, kvalita vnútorného prostredia, prevádzková nenáročnosť či prispôbivosť patria k najaktuálnejším témam smerovania súčasnej architektúry, potvrdzujú to prieskumy medzi poprednými architektmi. V "Ateliéri zelenej architektúry" sa sústreďujeme na metodickú, nie typologickú rovinu architektonického navrhovania, a popri kvalite architektonického konceptu kladieme dôraz na reálne uplatnenie prv spomenutých trendov. Ak si chcú študenti aj v projektoch vyskúšať uplatnenie princípov architektúry priateľskej k prostrediu, prispôbivosť architektúry (koncept 3L: low-energy, long-life, loose-fit), využitie alternatívnych materiálových riešení (vrátane

dreva, prírodných materiálov či high-tech noviniiek) a obnoviteľných zdrojov energie v integrácii s architektúrou a v neposlednom rade optimalizáciu návrhov z hľadiska konceptu „zelených“, „modrých“ či „smart“ budov, tak náš ateliér by mal byť pre nich prvou voľbou. Benefitom navyše je možnosť zapojiť sa do medzinárodných študentských súťaží v rámci ateliéru a odskúšanie si viacerých konkrétnych tém v rámci workshopov.

PE: Čo by ste robili, ak by ste nepôsobili na FA STU?

HP: Asi by som sa venoval svojmu architektonickému ateliéru na plný úväzok. Je to práca, ktorá ma stále uspokojuje a stavia pred mňa stále nové výzvy. Ak by mi popri tom ostalo trochu viac voľného času, časť z neho by som venoval organizáciám, ktoré podporujú udržateľnú architektúru - bol som pri vzniku BPB (Budovy pre budúcnosť), spoluzakladal som OZ ArTUR (Architektúra pre udržateľný rozvoj), desaťročie som viedol iEPD (Inštitút pre pasívne domy), no dnes mi na tieto aktivity ostáva primálo času.

PE: Zoberie Pifko aj svojich študentov na jedno „pifko“?

HP: Teambuilding by asi mal byť súčasťou vytvárania vertikálnych ateliérov a keď tu už máme "nomen omen" vedúceho ateliéru, to "pifko" znie ako celkom dobrý nápad. Kvantitu upresníme neskôr...